

ע"פ 6950/17 - פלוני נגד מדינת ישראל

בבית המשפט העליון בשבתו כבית משפט לערעורים פליליים

ע"פ 6950/17

לפני:

כבוד הנשיאה א' חיות
כבוד השופט ג' קרא
כבוד השופט א' שטיין

המערער:

פלוני

נגד

המשיבה:

מדינת ישראל

ערעור על הכרעת דינו של בית המשפט המחוזי
בירושלים בתפ"ח 4642-10-15 מיום 11.7.2017
שניתן על ידי כב' סג"נ י' נועם וכב' השופטים ר'
פרידמן-פלדמן ומ' בר-עם

תאריך הישיבה:

י"ח באדר ב' התשע"ט (25.3.2019)

בשם המערער:
בשם המשיבה:

עו"ד וסיסדכוור
עו"ד קובי מושקוביץ

פסק-דין

השופט ג' קרא:

ערעור על הכרעת דינו של בית המשפט המחוזי בירושלים (כבוד סגן הנשיא י' נועם וכבוד השופטים ר' פרידמן-פלדמון' בר-עם) מיום 11.7.2017 בתפ"ח 4642-10-15.

1. בית המשפט המחוזי הרשיע את המערער פה אחד, לאחר שנשמעו ראיות, בשתי עבירות של פציעה בנסיבות מחמירות (עבירה לפי סעיף 334 בנסיבות סעיף 335(1)(1) וסעיף 335(ב) לחוק העונשין, התשל"ז-1977; להלן: החוק), בשתי עבירות של תקיפת בת זוג (עבירה לפי סעיף 382(ב) לחוק) ובשתי עבירות של איומים (עבירה לפי סעיף 192 לחוק). המערער זוכה ברוב דעות מעבירה של מעשה סדום (עבירה לפי סעיף 347(ב) לחוק בנסיבות סעיף 345(א)(1) לחוק) ומעבירה של תקיפת בת זוג (עבירה לפי סעיף 382(ב)(1) לחוק).

2. בגזר הדין, שניתן ביום 19.7.2017, נדון המערער לעונש של 21 חודשים ו-24 ימי מאסר, בניכוי ימי מעצרו. למעשה, שוחרר המערער ממאסרו עם מתן גזר הדין והערעור המונח לפנינו נסב אך על הרשעתו בדין.

עיקרי עובדות כתב האישום

3. על פי חלקו הכללי של כתב האישום, כשלושה חודשים לאחר נישואיו למתלוננת בשנת 2013 החל המערער להכותה ולקללה אחת לשבוע.

4. לפי האישום הראשון, ביום 18.9.2015 (להלן: אירועי יום שישי), לאחר שהמתלוננת הודיעה למערער כי היא בהריון, שבר המערער כוס זכוכית ובאמצעותו חתך את אצבע ידה הימנית (להלן: אירוע האצבע). בהמשך, ביום 20.9.2015 (להלן: אירועי יום ראשון) לאחר שאמה של המתלוננת ביקרה בביתם וביקשה מהמערער להשיב לה סכום כסף שהיה חייב לה, הסיע המערער את האם לביתה וכשחזר צעק על המתלוננת, קילל אותה, סטר לה וצעק שימרר את חייה.

יום לאחר מכן, ביום 21.9.2015 (להלן: אירועי יום שני), בשעות הבוקר, שב המערער מעבודתו ואמר למתלוננת כי אין בידו כסף להשיב להוריה ולאחר שהמתלוננת השיבה ואמרה כי היא "בסך הכל אישה מה אתה בא לאישה?" סטר בפניה, הכה את ראשה בידיו ואמר לה שתעזוב את הבית. מספר דקות לאחר מכן עזב המערער את הבית וכשחזר בשעות הערב המוקדמות, המשיך לצעוק על המתלוננת בעניין הכספים שהוא חב להוריה, נטל מזלג ונכנס לחדר השינה, שם היתה המתלוננת עם בתם הפעוטה. המערער התיישב על פניה של המתלוננת בעת ששכבה על המיטה, אחז בחוזקה בידיה ושרט את ידיה במזלג. המערער קם, נטל כוס זכוכית והשליך אותה על גבה של המתלוננת. המתלוננת הלכה אחריו לסלון ואז תפס אותה המערער בצווארה וחנק אותה ולאחר שהרפה ממנה שרט אותה בציפורניו בחזה. במהלך אותו יום הכה המערער את המתלוננת באגרוף בבטנה.

לאחר שהמערער עזב את הבית, התקשרה המתלוננת לאחיה. האח הגיע לבית והסיע את המתלוננת ובתה לבית הוריהם, יחד עם חפציהן, ומיד לאחר מכן הסיע את המתלוננת לתחנת המשטרה להגיש תלונה ואחר כך לבדיקה בבית חולים. לפנות בוקר, כשחזרו המתלוננת ואחיה לבית הוריהם איים המערער על האח באומרו שיהרוג אותו יחד עם המתלוננת ובתה.

ביום 23.9.2015 שב המערער ואיים על האח בכך שסימן בהנעת כף ידו על הצוואר, שיחתוך את צווארו.

לפי האישום השני (ממנו, כאמור, זוכה המערער) בחודש מרץ 2015 הכה המערער את המתלוננת וביצע בה מעשה סדום, בניגוד לרצונה, תוך שאיים עליה כי אם תתנגד יפגע מינית בבתם התינוקת.

ההליכים בבית המשפט המחוזי

5. המערער כפר במיוחס לו וטען כי מערכת היחסים בינו לבין המתלוננת היתה תקינה, כי המתלוננת מעלילה עליו וכי הפגיעות שנגרמו לה הן תוצאה של פגיעה עצמית, דבר שביצעה גם בעבר על רקע ניסיונות אובדניים. המשפט נוהל ונשמעו ראיות. מטעם המשיבה העידו המתלוננת, אחיה, אמה, אביה ואחייניתה, ומטעם ההגנה העידו המערער וטוען בית הדין השרעי, שייצג את המתלוננת בהליך גירושין מבעלה הראשון.

6. בהכרעת הדין נחלק בית המשפט בעמדותיו. בחוות דעת ארוכה ומפורטת, סבר כבוד השופט מ' בר-עם, בדעת מיעוט, כי יש להרשיע את המערער בכל המיוחס לו, בשני האישומים גם יחד. וזאת לאחר שקבע כי גרסת המתלוננת, בגרעינה הקשה, נמצאה מהימנה; כי עדותה ביחס לאירועי האלימות באישום הראשון נתמכת בחבלות על גופה שתועדו על ידי חוקרי המשטרה ויש לה חיזוק בתלונותיה בזמן אמת להוריה, לאחיה ולאחייניתה על היחס האלים של המערער כלפיה; וכן כי גרסתה ביחס למעשי האלימות באישום הראשון, שיש לה חיזוקים בראיות חיצוניות, מהווה ראיה נסיבתית בעלת משקל עצמאי, התומכת בגרסתה ביחס לאישום השני.

דעת הרוב (מפי כבוד השופטת ר' פרידמן-פלדמן ובהסכמת כבוד סגן הנשיא י' נועם) הצטרפה לקביעות המהימנות של דעת המיעוט שלפיהן עדות המתלוננת נמצאה מהימנה בעוד שעדות המערער נמצאה בלתי אמינה. יחד עם זאת, סברה דעת הרוב כי אף שניתן להרשיע נאשם על סמך עדות יחידה, הרי שלאור הסתירות בגרסאותיה של המתלוננת יש להסתמך עליה רק מקום שיש חיזוקים לגרסתה, ואלו קיימים ביחס לעבירות האלימות בלבד ולא ביחס לעבירת המין. לפיכך, "בהתחשב בהבדל הראייתי בכל הנוגע למעשי האלימות לעומת עבירת המין", קבעה דעת הרוב כי עבירת המין לא הוכחה במידה הנדרשת בפלילים ויש לזכות את המערער ממנה ומעבירת האלימות כלפי המתלוננת שיוחסו לו באישום השני.

עד כאן הכרעת הדין בתמצית. מאחר שהשאלה ביחס להשלכה שיש לזיכוי המערער מעבירת המין על הרשעתו בעבירות האלימות, אעמוד בהרחבה להלן על דרך הילוכו של בית המשפט בהנמקת הכרעתו - הן בדעת המיעוט והן בדעת הרוב.

7. בפתח דעת המיעוט, שהיא חוות הדעת המרכזית בהכרעת הדין, סקר כבוד השופט מ' בר-עם את מכלול העדויות והראיות שהובאו ועמד על הצורך בבחינה זהירה של המכלול הראייתי בשל הקושי המובנה בתיקי אלימות ועבירות מין במשפחה, המתבססים בעיקרם על קביעות מהימנות. כמו כן עמד על חובת ההנמקה שבהרשעה על בסיס עדות יחידה של מתלוננת בעבירת מין ועל כך כי הערכת עדות מסוג זה נעשית על סמך התרשמות פנימית וחיצונית ומותאמת לאופיין הייחודי של עדויות מתלוננים בעבירות מין ואלימות במשפחה.

לאורם של כללים אלו נבחנה עדות המתלוננת ביחס לשני האישומים ונקבע כי היא "מושתתת על גרעין אמת, שיש בו לתאר את הטראומה הקשה, שהייתה מנת חלקה במשך שנות נישואיה". עוד נמצא כי מרבית הסתירות בגרסאותיה אינן מהותיות ואף שוליות; כי הן "אופייניות לקורבנות עבירות אלימות ומין בתוך המשפחה, ואינן מקימות ספק בדבר התקיימות האירועים נשוא כתב האישום"; וכי חלק אחר מן הסתירות היו משמעותיות, אך נמצא להן הסבר מניח את הדעת.

חיזוקים לגרסתה המתלוננת מצא בית המשפט במצבה הנפשי כמי שהיתה שרויה במצוקה בתקופת נישואיה, כפי שעלה מעדויותיהם של בני משפחתה, בתלונותיה בפניהם על אלימות המערער כלפיה בזמן אמת ועל רצונה לעזוב את הבית; בסערת הרגשות שבה היתה שרויה כשעזבה את הבית בסיועו של אחיה; בהגשת התלונה בסמוך למעשי האלימות; בעזיבת הבית חרף הפצרות הוריה לבל תעשה כן; בבדיקתה הרפואית בבית החולים בליל הגשת התלונה ובשיחתה עם העובדת הסוציאלית בבית החולים שבפניה חשפה את מעשי האלימות ואת חששה לשלום בתה הפעוטה. חיזוק משמעותי נמצא בצילום סימני האלימות על גופה בעת הגשת התלונה (ת/4) ובתיעוד הרפואי מבית החולים של שריטות בגב, בחזה, בצוואר ובידיים (ת/3).

בית המשפט קבע כי חרף תיעוד נוכחות המערער בעבודתו כעולה מכרטיס העובד שלו, הרי שבאמרת מנהל העבודה שלו יש כדי לתמוך בגרסת המתלוננת כי המערער הגיע לבית באמצע יום העבודה ביום שני בבוקר, סמוך לשעה 10:00.

בית המשפט לא ראה ליתן משקל של ממש לטענות שעלו בכתב התביעה בהליך גירושה של המתלוננת מבעלה הראשון בדבר אלימותו של האחרון כלפיה, דבר שהוכחש על ידה ועל ידי אביו של בעלה הראשון. נקבע כי הליך הגירושין נוהל על ידי בא כוחה של המתלוננת, ככל הנראה מטעמים טקטיים. עוד נקבע כי לאור מסכת האלימות של המערער כלפיה, אין בכבישת תלונתה בדבר עבירת המין כדי לפגוע במהימנותה.

בית המשפט גם קבע כי גרסת המערער בדבר קיום מערכת יחסים טובה בינו לבין המתלוננת, הותירה רושם בלתי מהימן; כי חוקרי המשטרה פעלו לתפיסת הסרטונים שתיעדו את הכניסה לבית אך אלו היו בחזקת אבי המערער וזה טען כי נעלמו; כי טענת המערער שהגשת התלונה נגדו היתה הנקמה מצד משפחת המתלוננת על רקע כספי נטענה בעלמא; וכי הטענה שהמתלוננת מסוגלת לפגוע בעצמה וביצעה בעבר ניסיון אובדני נטענה גם היא בעלמא, ואף אם יש בה ממש, אין בכך כדי לעורר ספק באשמת המערער.

על בסיס כל האמור לעיל סבר שופט המיעוט כי יש להרשיע את המערער בכל העבירות שיוחסו לו בשני האישומים.

לאור זיכוי המערער מהעבירות שבאישום השני אמנע מלפרט את נימוקי דעת המיעוט להרשעת המערער בעבירות שבאישום זה.

8. דעת הרוב (מפי כבוד השופטת ר' פרידמן-פלדמן) תמכה בקביעות המהימנות בחוות דעתו של השופט מ' בר-עם, כי עדות המתלוננת מהימנה ואילו עדות המערער אינה אמינה. יחד עם זאת, נקבע כי לאור הסתירות בגרסאותיה

השונות של המתלוננת אין להרשיע על פי עדותה היחידה מקום שלא נמצאו לה חיזוקים, זאת אף כי צוין שככלל רשאי בית המשפט להרשיע נאשם על בסיס עדות יחידה וכן לקבל עדות ולבסס עליה ממצאים, גם כאשר נתגלו בה סתירות ואי התאמות.

נקבע כי ביחס לעבירות האלימות שבאישום הראשון נמצאו חיזוקים לא מעטים, והם: שורה של עדים שעדותם מהימנה, ששמעו מפי המתלוננת על אלימות המערער כלפיה, חלקם בסמוך לאירוע האחרון וחלקם בתקופה מאז נישואי בני הזוג; התמונות שתיעדו סימני אלימות על גופה (ת/4); וסיכום האשפוז מבית החולים שתיאר שריטות על הגב ושריטות שטחיות על החזה, הצוואר והידיים.

לעומת זאת לגבי עבירת המין שבאישום השני, נקבע כי לא נמצאו חיזוקים; כי היה שיהוי ניכר בהגשת התלונה; כי המתלוננת לא סיפרה דבר לאמה על מעשה הסדום אף כי סיפרה לה במשך השנים על מעשי האלימות; כי התלונה על עבירת המין הוגשה ימים לאחר הגשת התלונה על מעשי האלימות ולא יחד עמה; כי בראיון הערכת מסוכנות שנערך במסגרת השיבה המתלוננת בשלילה על השאלה האם המערער תקף אותה מינית; כי המתלוננת לא סיפרה לעובדת הסוציאלית בבית החולים על עבירת המין אף כי סיפרה על מעשי האלימות כלפיה וכלפי בתה; כי המתלוננת חזרה בה מחלק מהדברים שמסרה בתלונה על עבירת המין, ובכלל זה ביחס לשאלה האם קיימה יחסי מין עם המערער ביום שבו פצע אותה בשבר הזכוכית באצבע וביחס לטענה כי המערער הכה את בתם ביום ביצוע מעשה הסדום, משטענה כי עשה כן מספר חודשים לאחר מכן.

על רקע זה ולאור ההבדל הראייתי בין עבירת האלימות לעבירת המין, סברה דעת הרוב, כאמור, כי יש לזכות את המערער מהאישום השני ולהרשיעו באישום הראשון בלבד.

תמצית טענות הצדדים

9. לטענת המערער מתקיים בעניינו חריג המצדיק התערבות ערכאת הערעור בקביעות המהימנות של בית המשפט המחוזי. לשיטתו, הרשעתו מבוססת על עדות יחידה – עדותה של המתלוננת – שהיא עדות רבת סתירות ונעדרת חיזוק ראייתי. עוד טען המערער כי בית המשפט המחוזי לא התמודד עם שורה ארוכה של סתירות בגרסת המתלוננת ובגרסאות בני משפחתה, והתעלם מראיות שהונחו בפניו ומקיומם של מחדלי חקירה, באופן המשמיט את הבסיס להכרעת הדין. כן נטען כי הכרעת הדין המרשיעה התבססה על בחינת עדותה של המתלוננת כנפגעת עבירת מין, אולם מאחר שבסופו של יום זוכה המערער מעבירת המין שיוחסה לו, אין כל תוקף לקביעות אלו, שעליהן התבססה גם הכרעת הדין ביחס לעבירות האלימות והאיומים, ויש לזכותו גם מעבירות האלימות והאיומים שבהן הורשע.

10. המשיבה מצידה ביקשה לדחות את הערעור. לעמדתה, הכרעת הדין מבוססת על קביעות עובדתיות ועל הערכות מהימנות ביחס לעדויות המתלוננת והמערער, והערעור אינו מגלה עילה להתערבות בהן. לערכאה הדיונית יתרון מובנה על פני ערכאת הערעור, מה גם שבעבירות של אלימות במשפחה המתבצעות בתוך הבית פנימה יש חשיבות מוגברת להתרשמות מן העדים. עוד טענה המשיבה כי לגרסת המתלוננת נמצאו חיזוקים חיצוניים משמעותיים, כי בית המשפט בחן את הסתירות בדברי המתלוננת ואת השפעתן על מהימנותה; וכן כי הסתירות בדברי המתלוננת אינן נוגעות

לליבת האירועים המתוארים ואין בהן כדי לפגום בגרעין האמת שבדבריה. המשיבה גם עמדה על כך שבית המשפט בדעת הרוב אף נקט משנה זהירות וזיכה את המערער מעבירת המין בהיעדר חיזוק לגרסת המתלוננת, אף שהדבר אינו נדרש מכוח החוק והפסיקה.

דיון והכרעה

11. לאחר שעיינתי בטענות הצדדים, בכתב ובעל פה, בהכרעת הדין, בפרוטוקול ובמסכת הראיות שעמדה לפני בית המשפט המחוזי – אני סבור כי יש לדחות את הערעור ולהותיר את הכרעת הדין על כנה.

12. בעיקרו של דבר השאלות שמעלה הערעור הן שתיים: האם זיכוי המערער מעבירת המין שומט את הקרקע תחת הרשעתו בעבירות האלימות, לנוכח האופן שבו נבחנה עדות המתלוננת כעדות יחידה של מתלוננת בעבירות מין ואלימות גם יחד, והאם הרשעתו של המערער בעבירות האלימות מבוססת כנדרש.

13. הרשעת המערער בעבירות האלימות התבססה על קביעות עובדה ומהימנות, שנפרסו בהרחבה בדעת המיעוט ואשר אליהן הצטרפה דעת הרוב. על דרך הכלל, בקביעות מסוג זה, נמנעת ערכאת הערעור מלהתערב בשל היתרון שיש לערכאה המבררת על פני ערכאת הערעור, ביכולתה להתרשם מן העדים באופן ישיר ובלתי אמצעי. חריגה מכלל זה מתאפשרת מקום בו לא מתקיים אותו יתרון ההתרשמות הישירה – כאשר ממצאי הערכאה הדיונית מבוססים על ראיות בכתב להבדיל מעדויות או על שיקולים שבהיגיון – וכן במקרים שבהם נפלו טעויות מהותיות בהערכת מהימנות העדים (להרחבה ראו: ע"פ 1244/17 פלוני נ' מדינת ישראל, פסקה 21 (21.6.2018)). בענייננו, לא מצאתי כי מתקיים חריג המצדיק התערבותנו בקביעות אלה.

14. דעת המיעוט ביססה את הרשעת המערער על עדותה היחידה של המתלוננת תוך מילוי אחר חובת ההנמקה שבסעיף 54א(ב) לפקודת הראיות [נוסח חדש], התשל"א-1971. חובת הנמקה זו קיימת ביחס לעבירות מין בלבד ובית המשפט אינו חייב להידרש לה ביחס לעבירות אלימות, לרבות עבירות של אלימות במשפחה. מכאן, שעל פני הדברים ישם בית המשפט קמא אמת מידה ראייתית מחמירה יותר בבחינת התשתית הראייתית שנפרסה בפניו. העובדה כי חוות דעת המיעוט בחנה את עדות המתלוננת על פי אמות המידה הנהוגות בפסיקת בית משפט זה ביחס לעבירות מין, בשל המסכת העובדתית שעליה העידה שהתייחסה לעבירות מין ואלימות בתוך המשפחה (ראו פסקאות 87-92, 106, 114, 131 לחוות דעת המיעוט) אינה משמיטה את הבסיס תחת קביעותיה בכל הנוגע לעבירות האלימות. פסיקת בית משפט זה הכירה במאפיינים הייחודיים הכרוכים בנסיבות ביצוען של עבירות אלימות במשפחה ועמדה על המשותף בין עבירות אלה לעבירות מין ועל אופן בחינת עדות המתלוננת וטיב ראיות החיזוק, כמו למשל מצבה הנפשי (ע"פ 1275/09 פלוני נ' מדינת ישראל, פסקה 37 (1.9.2009) (להלן: ע"פ 1275/09)). הדברים אף צוינו במפורש בחוות דעת המיעוט (ראו פסקה 115). לפיכך, אין בעצם זיכוי של המערער מעבירת המין כדי לשמוט את הבסיס תחת קביעות העובדה והמהימנות של דעת המיעוט בכל הנוגע לעבירות האלימות כלפי המתלוננת.

יתרה מכך, ובכל הנוגע למידת התערבות ערכאת הערעור, הרי שבשל מאפייניהן הייחודיים של עבירות אלימות במשפחה, בהיותן עבירות המתבצעות בחדרי חדרים ועל פי רוב ללא ראיות חיצוניות ולכן מחייבות הכרעה על בסיס העדפת גרסה אחת על פני אחרת, ניתן משנה תוקף להתרשמותה הבלתי אמצעית של הערכאה המבררת, מן המתלוננת ומן הנאשם (ע"פ 7953/12 פלוני נ' מדינת ישראל, פסקה 11 (27.6.2013); רע"פ 1587/13 פלוני נ' עמוד 6

מדינת ישראל, פסקה 10 (6.3.2013); ע"פ 7590/11 פלוגי נ' מדינת ישראל, פסקה 21 (27.11.2013); ע"פ 1275/09 הנ"ל, פסקה 34)) והלכת אי ההתערבות עומדת ביתר שאת (ע"פ 4629/09 פלוגי נ' מדינת ישראל, פסקה 35 (18.11.2009)).

בענייננו, התרשם בית המשפט פה אחד כי עדות המתלוננת היתה מהימנה ואילו עדות המערער נמצאה בלתי אמינה. התרשמות זו נומקה בפירוט ובאריכות בחוות דעת המיעוט ושופטי הרוב הצטרפו אליה, ללא כל הסתייגות. עצם העובדה כי דעת הרוב גרסה כי יש לזכות את המערער מעבירות המין והאלימות שיוחסו לו באישום השני, אינה גורעת ואינה פוגעת במידת המהימנות שיוחסה למתלוננת. כפי שפורט לעיל, דעת הרוב הבחינה בין שני האישומים על רקע מידת ההוכחה הנדרשת בפלילים, בין היתר לנוכח קיומם של חיזוקים ביחס לאישום הראשון, נוסף על עדותה של המתלוננת, ועל העדרם ביחס לאישום השני ולנוכח השיהוי הניכר בהגשת התלונה על אירועי האישום השני לעומת התלונה המהירה על אירועי האישום הראשון, שהוגשה בסמוך למועד התרחשותם. לפיכך, אין בזיכויו של המערער מהעבירות שיוחסו לו באישום השני כדי לשלול את מהימנות המתלוננת בכל הנוגע למסכת האירועים שבאישום הראשון (ראו: ע"פ 7953/12 פלוגי נ' מדינת ישראל, פסקה 11 (27.6.2013); ע"פ 1275/09 הנ"ל, פסקה 44 והשוו: ע"פ 5008/10 פלוגי נ' מדינת ישראל, פסקאות 14-17 (14.3.2011)).

15. באשר לביסוס הרשעת המערער בעבירות האלימות שיוחסו לו באישום הראשון, מעלה העיון בהכרעת הדין כי חוות דעתו של שופט המיעוט מפורטת ומנומקת, הן ביחס להתרשמותו הבלתי אמצעית מן המתלוננת, מיתר העדים ומהמערער והן ביחס לחיזוקים חיצוניים שנמצאו. בכלל זה עמד בית המשפט על חוסר הסדר, על אי הדיוקים ועל הבלבול שבדברי המתלוננת ואף לא התעלם מהסתירות בין עדותה לבין הודעותיה במשטרה, אלא קבע כי סתירות אלו שוליות בחלקן ומוסברות בהסבר מניח את הדעת בחלקן האחר (סעיף 92 לחוות דעת המיעוט). בית המשפט גם עמד על ההגזמה שנקטו בני משפחתה של המתלוננת בתיאוריהם ביחס למידת האלימות שבה נקט כלפיה המערער; על ההגזמה שבתיאור המתלוננת ביחס לאלימות המערער כלפי בתם (עניין הנוגע לאישום השני, שממנו זוכה המערער בסופו של יום); ועל הפערים בין עדות המתלוננת לבין עדותה של אמה.

16. לטענת המערער, דעת המיעוט, שביססה את הרשעתו בעבירות שבאישום הראשון, התייחסה למספר מצומצם של סתירות בלבד, בשעה שהוא העלה שורה ארוכה של סתירות מהותיות השומטות את הקרקע מתחת לקביעות המהימנות של בית המשפט הן ביחס לעדות מתלוננת והן ביחס לעדויות בני משפחתה. אין בידי לקבל טענה זו. ממצאי המהימנות והעובדה נקבעו על ידי בית המשפט לאחר שעמד בהרחבה על גרסאות המתלוננת והמערער, כמו גם על עדויותיהם של יתר העדים מטעם התביעה ומטעם ההגנה, לרבות ההודעות שעדים אלה מסרו במשטרה.

17. בית המשפט התייחס לטענות שהעלה המערער ביחס לסתירות שונות בגרסאות המתלוננת כמו גם בין גרסאותיה לגרסאות בני משפחתה. עיון בטענות אלו – שהובאו באריכות ובהרחבה בנימוקי הערעור ושעליהן הובאו טענות נוספות על דרך ההפניה לסיכומי ההגנה בבית המשפט המחוזי – מעלה כי בית המשפט התייחס ונתן מענה לעיקריות ולמהותיות שבהן. כפי שנקבע בעבר, אין הערכאה הדיונית חייבת להתייחס לכל סתירה וסתירה שעליה הצביעה ההגנה (ע"פ 1965/14 פלוגי נ' מדינת ישראל, פסקה 41 (17.8.2016); ע"פ 871/09 יאסין נ' מדינת ישראל, פסקה 12 (28.6.2010)). הדבר תלוי בנסיבות העניין, על רקע האופן בו ניתח בית המשפט את מכלול הראיות. בענייננו, מידת הפירוט וההנמקה בחוות דעת המיעוט, שביססה את מהימנות גרסת המתלוננת באופן שהיה מקובל גם על דעת הרוב, היא מספקת, גם בהתחשב בכך שמדובר בהכרעה בין גרסאות העומדות זו מול זו. להלן אעמוד על הטענות העיקריות שבפי המערער ועל התשובה להן.

18. חלק מן הסתירות שאליו התייחס בא כוח המערער נוגעות לשעות התרחשותם של אירועים מסוימים במהלך היום או לרצף האירועים בכל אחד מארבעת הימים המתוארים באישום הראשון. בהינתן כי מדובר במסכת אלימות שהתפרסה על פני ארבעה ימים והתרחשה בזירה הביתית – ביתם של המערער והמתלוננת – מקובלת עלי קביעת בית המשפט המחוזי כי אי דיוקים מסוימים ביחס למועדי האירועים השונים על פני ארבעת הימים, אינם מכרסמים במהימנות עדותה (פסקה 97 להכרעת הדין). כך גם אין בסתירות באשר למועד המדויק של שעות האירועים ולרצף האירועים, שנפלו בין עדות המתלוננת לבין עדויות בני משפחתה, כדי לערער את ממצאי המהימנות שקבע בית המשפט.

19. טענות נוספות של המערער התייחסו לסתירות ביחס לאירוע האצבע, הן בשאלה האם האירוע התרחש לפני אירועי יום שישי, כאשר באותו יום שישי (18.9.2015) אף קיימה המתלוננת יחסי מין עם המערער והן ביחס לתיאור האירוע על ידי המתלוננת (האם פעל המערער מתוך כוונה לחתוך את האצבע או מתוך כוונה לקטוע אותה). גם כאן מקובלת עלי הכרעת בית המשפט המחוזי כי המערער פצע את אצבעה של המתלוננת בכוס זכוכית לאחר שזו בישרה לו על הריונה וכי אין בסתירות הנטענות כדי לפגום במהימנות גרסתה. כפי שצוין בהכרעת הדין (פסקה 94) המתלוננת העידה בעקביות כי המערער ניסה לחתוך את אצבעה באמצעות שבר זכוכית ביום שישי שבו בישרה לו כי היא הרה. הדברים עולים מהודעתה הראשונה (נ/3 מיום 21.9.2015, שורות 6-9) וגם מהודעתה השנייה (נ/4 מיום 27.9.2015 שורות 33-336: "אני עכשיו גם בהריון וססיפרתי לו שאני בהריון הוא שבר זכוכית והוא רצה לקטוע לי את האצבע. ואז הוא בא יום שישי אחרי שסיפרתי לו שאני בהריון והוא פתאום התנהג רגיל והוא רצה לשכב אותי..."). גם אני סבור כי אין סתירה הכרחית בין הדברים שמסרה בשתי ההודעות וכי די בהבהרת המתלוננת בעדותה לפיה באותו יום שישי גילתה בעצמה כי היא הרה, סיפרה את הדבר למערער, שבתגובה חתך את אצבעה, כדי לקבוע כי היא מסרה גרסה עקבית ביחס לתגובתו האלימה של המערער לבשורת ההריון ולמועדה.

20. כך גם מקובלת עלי קביעת בית המשפט המחוזי כי העובדה שהמתלוננת שללה בעדותה כי באותו ערב קיימה יחסי מין עם המערער לפי דרישתו ומשום שחששה ממנו – פרט שמסרה בהודעתה השנייה – אינה גורעת ממהימנותה. כשנשאלה על כך בחקירתה הנגדית, השיבה המתלוננת כי אינה זוכרת את הדברים ולא זכור לה כי מסרה זאת בהודעתה. על רקע מכלול עבירות האלימות בתוככי התא המשפחתי שהתפרסו על פני ארבעה ימים, ולאור קיומם של חיזוקים ראייתיים ביחס לאלימות נגדה, אין בפרט זה כדי לכרסם במהימנות גרסתה. כפי שנקבע, פרט זה אף לא הופיע כחלק מכתב האישום והעניין אינו מצוי בלב הדברים.

21. טענות נוספות שהעלה המערערהיו כי לבני משפחתה של המתלוננת היה מניע ברור להעליל עליו, כי הם ניסו לתאם גרסאות וכי לא היה מקום לראות בעדויותיהם חיזוק ראייתי. בכלל זה, העלה המערער טענות רבות שעניינן סתירות בין דברי המתלוננת לבין דברי העדים בני משפחתה. כך, טענת אמה של המתלוננת כי המערער הכה את בתה בבטנה לאחר שזו בישרה לו כי היא הרה, דבר שהוכחש על ידי המתלוננת; וכך הטענה כי המערער הכה את המתלוננת בחגורה. לא ראיתי בכל אלו סתירות מהותיות המטילות צל על התרשמותי של בית המשפט ממהימנות המתלוננת ומהיכולת ליתן אמון בעדויות בני משפחתה. בית המשפט אף ציין במפורש, ובהקשר עניינים אלו ממש, כי "עדי התביעה הציגו סיפור הנוטה להגזמה מסוימת בתיאור האלימות בה נקט הנאשם כלפי המתלוננת" (פסקה 103). התרשמותי של בית המשפט היתה כי המתלוננת דייקה בדבריה ולא נמנעה מלהעיד על פרטים שלא היו נוחים לה. הנה כי כן, הכרעת הדין התייחסה לטענות ולמשמעותן הראייתית ולא מצאתי כי נפל בה פגם כלשהו בהקשר זה.

המערער הוסיף וטען לסתירות בגרסאות העדים בני המשפחה בשאלה האם ברקע הדברים עמד סכסוך כספי בין הורי המתלוננות לבינו. בעניין זה קבע בית המשפט המחוזי כי ברקע הדברים אכן עמד עניין כספי לא פתור אולם לא ראה שיש בכך כדי לפגום במשקל גרסת המתלוננת. כך גם דחה בית המשפט את טענת המערער לפיה נפל קורבן לסחיטה מצד בני משפחתה של המתלוננת שפעלו כדי לאלץ את אחיו להשיב להם כספים שלוה מהם, בקבעו כי הטענה נטענה בעלמא, ללא כל תימוכין, בשעה שגרסת המערער ככלל הותירה רושם בלתי אמין. גם בקביעה זו אין מקום להתערב. יודגש, כי המערער הכחיש כי הוא עצמו חייב כספים להוריה של המתלוננת (עמ' 419) והטענה בדבר קיומו של חוב כספי של אחיו למשפחתה לא הוכחה על ידי בני המשפחה, אך לא ניתן טעם והסבר מדוע על רקע זה ייזמו בני המשפחה עלילה נגד המערער עצמו ואם זהו אכן מצב הדברים, מדוע יטענו לקיומו של חוב כספי של המערער עצמו בשעה שהוא עצמו מכחיש אותו, ועצם קיומו עלול להחשידם במזימה נגדו.

22. המערער הוסיף והצביע על סתירות רבות בגרסאות עדי התביעה, בין היתר, ביחס לתיאור שמסרה אחייניתה של המתלוננת באשר לאירועי יום ראשון, כפי ששמעה לטענתה מפי המתלוננת; לתיאוריו של אחיה של המתלוננת ולתיאוריהם של הוריה. לחלק מן הטענות נדרש בית המשפט המחוזי באופן מפורש, ולא מצאתי כי פסק הדין לוקה באי התייחסות לסתירות שהועלו.

23. הדברים נכונים גם ביחס לטענות המערער לסתירות המצויות בין הגרסאות השונות של המתלוננת. ככלל, קבע בית המשפט המחוזי, כי רוב הסתירות בגרסאות המתלוננת נוגעות לעניינים שאינם מהותיים ואין מקימות ספק בהתרחשויות המתוארות בכתב האישום. לאחר עיון בכלל טענות המערער ביחס לסתירות, טענות שהועלו בפירוט רב ואף הפנו לסיכומים שהונחו בפני בית המשפט המחוזי, התרשמתי כי מרבית הסתירות נוגעות לעניינים שאינם בלב ההתרחשויות וכי בית המשפט המחוזי נהג כשורה כשבחן את עדות המתלוננת על פי מהותה וחילץ מתוכה גרעין אמת שניתן לבסס עליו קביעות עובדתיות. מקריאת עדותה של המתלוננת עולה כי היא העידה על רצף אירועי אלימות שהתרחש במשך מספר ימים. העדות בהקשר זה היתה מפורטת ורציפה (כך למשל בעמ' 56-57 לפרוטוקול). גם פרטים שלא זכרה אלא לאחר ריענון זכרונה, למשל ביחס לכך שבאירועי יום שני, לפני עזיבתה את הבית, חנק אותה המערער ושרט אותה, אין בהם כדי להפוך את עדותה לבלתי מהימנה. כפי שפסק בית המשפט המחוזי, מדובר במסכת של אירועי אלימות שהתרחשו במשך מספר ימים רצופים ובמצב דברים זה, אך טבעי הוא כי המתלוננת לא תוכל לזכור כל אירוע ואירוע בודד.

לא מצאתי בין טענות אלו וטענות נוספות מסוג זה, טענה שיש בה כדי לשנות את הערכת המהימנות שנקבעה, או כי יש בהצטרפן כדי לגבש מסה קריטית המצדיקה התערבות בקביעות המהימנות של בית המשפט המחוזי.

24. מעבר לכך, הכרעת הדין לא התבססה רק על התרשמות מן העדויות בלבד אלא גם על חיזוקים ראייתיים אובייקטיביים לגרסת המתלוננת. על חיזוקים אלו נמנים תיעוד סימני החבלות על גופה של המתלוננת, הן בתמונות שצולמו במשטרה עם הגשת התלונה והן מסמך בדיקתה בבית החולים באותו מועד; אמירותיה של המתלוננת בזמן אמת להוריה על אלימות המערער כלפיה; מצבה הנפשי הן בעת תלונתה החוזרות על אלימות המערער כלפיה והן סערת הרגשות שאחזה בה לאחר רצף האירועים המתוארים באישום הראשון; כמו גם הגשת התלונה המיידית, בדיקתה הרפואית בבית החולים ושיחתה עם העובדת הסוציאלית בבית החולים.

25. עיון בתמונות המתעדות את החבלות (ת/4), שצולמו ביום הגשת התלונה 21.9.2015, בסמיכות מיידית

לאירועים המתוארים באישום הראשון, מעלה כי אלו מראות שריטות ופגיעות התואמות את תיאוריה של המתלוננת ביחס למעשי האלימותותומכות בגרסתה ביחס לאופי האלימות שכוונה כלפיה שבעיקרה כללה שריטות ביד ובמזלג והשלכת חפצים לעברה. התמונות מדברות בעד עצמן ואין כל ממש בטענת המערער כי המשיבה נמנעה מהבאת עד מומחה בעניין זה. הפגיעות שתועדו בתמונות היו שטחיות, הן תואמות את תיאוריה של המתלוננת ואיני סבור כי יש צורך בעדות מומחה כלשהו כדי לאשש את הטענה כי אלו נגרמו על ידי המערער באופן שתואר על ידי המתלוננת. גם דו"ח סיכום אשפוז מבית החולים (ת/3) מעלה כי אותרו שריטות שטחיות על הגב, על החזה, על הצוואר ועל הידיים, תיאור העולה בקנה אחד עם תיאוריה של המתלוננת. יודגש, כי חרף חומרת אירועי האלימות אין בתיאוריה של המתלוננת על מסכת האלימות בארבעת הימים שקדמו לתלונה טענה לאלימות שאמורה היתה להותיר סימנים קשים יותר בגופה.

טענת המערער כי הפגיעות עשויות להיות תולדה של פגיעה עצמית וכי גם בעבר, במהלך נישואיה הראשונים, פגעה המתלוננת בעצמה, נדחתה בהכרעת הדין. נקבע כי הטענה הועלתה בעלמא וכי גם אם התרחש אירוע כזה בעבר אין בכך כדי להטיל ספק באשמת המערער. יודגש, כי מסמכים רפואיים הנוגעים למתלוננת הוגשו אך הוצאו מתיק המוצגים בהסכמת ההגנה לאחר שויתרה על עדות שנגעה לעניין (עמ' 521-522 לפרוטוקול). המתלוננת עצמה הכחישה את הטענות לרבות הטענה כי פצעה את ידה במהלך ניסיון אובדני וטענה כי נחתכה משבר זכוכית בעת ששטפה כלים. על רקע זה, ולאור מכלול החיזוקים הקיים בתיק, לרבות העובדה כי חלק מן השריטות נמצאו על גבה של המתלוננת, בדין נדחתה הטענה.

26. כך גם לא מצאתי כי נפלה שגגה בקביעת בית המשפט המחוזי ביחס לקיומם של חיזוקים נוספים. מעדויותיהם של הוריה עולה כי במהלך נישואיה למערער השמיעה המתלוננת תלונות על אלימות המערער כלפיה וכי הם הפצירו בה להתאזר בסבלנות, וכך היה גם ביום שבו עזבה לבסוף את הבית (עדות האם בעמודים 314, 315, 386, ועדות האב בעמודים 361). בהקשר זה קבע בית המשפט, שהתרשם מן העדים עצמם באופן בלתי אמצעי, כי עדויות האם והאב הותירו רושם אמין, כי עדויותיהם היו עקביות, תמכו אחת בשניה ועלו בקנה אחד עם גרסתה של האחיינית כי המתלוננת כתבה לה על אלימות המערער כלפיה בסמוך לאירועים. כמו כן, מצבה הנפשי של המתלוננת בסמוך לאירועים המתוארים באישום הראשון עולה מעדות אחיה, שהעיד כי כשבא לאסוף אותה מביתה, לבקשתה, ביום שבו עזבה את הבית, מצא אותה כשהיא בוכה (עמ' 258), ומפגישתה עם העובדת הסוציאלית בבית החולים באותו ערב שבו הגישה את התלונה, שתועדה במסמכי בית החולים (נ/1).

משכך, בהכרעת הדין הסתמך בית המשפט על חיזוקים ראייניים ממשיים ומהותיים לעדות המתלוננת, ואין כל עילה להתערב במסקנתו בדבר הוכחת אשמת המערער.

27. טענה נוספת שהעלה המערער נגעה לקיומם של מחדלי חקירה. הטענה נטענה באופן כללי ועל דרך ההפניה לסיכומי ההגנה בבית המשפט המחוזי והיא מתייחסת, בין היתר, לכך שהמצלמות המתעדות את בית מגורי המערער לא נלקחו אף שהתמונות בהן נמחקות תוך 48 שעות; שלא נגבתה עדות עובדת לשכת הרווחה שבפניה, לטענת המתלוננת, היא ציינה גם את אירוע מעשה הסדום; שלא שוחזרו התכתבויות בפייסבוק בין המתלוננת לבין אחייניתה, שבהן על פי טענתה סיפרה המתלוננת על מעשי המערער; לכך שבשל תקלה נמחק השמע מהסרטת חקירת המתלוננת במשטרה ביום 27.5.2015; לכך שבעלה הראשון של המתלוננת לא זומן אף כי מחקירת אביו במשטרה עלה כי עילת הגירושין היתה פגיעה עצמית של המתלוננת.

לא מצאתי כי יש ממש בטענה זו בהקשרו של הערעור כאן. הטענה ביחס לקיומו של מחדל חקירה בשל אי תפיסת הסרטונים מביתו של המערער נדחתה על ידי בית המשפט המחוזי, ובצדק כך. די אם אציין, כי הניסיון לתפוס מידי אבי המערער לא צלח. שאר הטענות אינן מבססות מחדל חקירה כלשהו. יודגש, כי המבחן לקיומו של מחדל חקירה נעוץ בשאלה האם הימנעות מפעולת חקירה מסוימת מעלה חשש כי קופחה הגנת הנאשם וכי עצם קיומו של מחדל חקירה אינו מוביל בהכרח לזיכוי, אם הונחה תשתית ראייתית מספקת להוכחת אשמת הנאשם (ע"פ 8050/17 פלוני נ' מדינת ישראל, פסקה 59 והאסמכתאות המוזכרות שם (31.10.2018)). בענייננו, הטענה בדבר הצורך בגביית עדות העובדת הסוציאלית בבית החולים לא הובררה בהקשרו של הערעור כאן, משום שהיא מכוונת לשאלה האם העלתה המתלוננת בפניה את טענתה לביצוע עבירת המין. טענה זו, אשר ספק אם יש בה כדי להצביע על מחדל חקירה, אינה רלוונטית עוד לערעור כאן, משהמערער זוכה מעבירה זו. הטענות בדבר הימנעות מזימון בעלה הראשון של המתלוננת והימנעות משחזור תכתובות הפייסבוק של המתלוננת והאחינית, אינן מעלות מחדלי חקירה. השאלה שעמדה לדיון נגעה לאופן ניהול הליך הגירושין והטענות שהועלו בגדרו, ואינה מצויה בלב הדברים. בעניין זה כמו בעניין התכתבותה עם האחינית, הרי שבהיתן המצב הראייתי בתיק לא היה בפעולות חקירה אלה שאליהן מכוון המערער כדי להביא לזיכוי. גם מחיקת השמע מחקירתה המתלוננת במשטרה היא בשולי הדברים ואינה בעלת משקל ראייתי ממשי.

28. לבסוף, יצוין כי אל מול עדותה של המתלוננת עמדה עדותו של המערער שבית המשפט קבע פה אחד כי היא בלתי מהימנה. בלב הדברים עמדה טענתו כי מערכת יחסיו עם המתלוננת היתה חמה ואוהבת וכי מקור העלילה הוא במשפחתה שפעלה ממניע כספי. בייחוד, הודגש כי גרסתו סותרת את הטענה שהעלה בהודעתו הראשונה (ת/1) לפיה המתלוננת נהגה לאיים עליו כי תעליל עליו וניסתה לסחוט ממנו כספים. לפיכך, ולאור המכלול הראייתי, הנוגע הן להתרשמות בית המשפט והן לחיזוקים שנמצאו לגרסת המתלוננת, לא הצביע המערער על טעם טוב להתערב בקביעה זו של הערכאה הדיונית שהתרשמה באופן בלתי אמצעי מעדות המערער.

29. הנה כי כן, המערער הורשע בעבירות האלימות שיוחסו לו באישום הראשון, לא על בסיס עדותה של המתלוננת לבדה, שנמצאה מהימנה, אלא גם על בסיס חיזוקים ראייתיים בעלי משקל. לא מצאתי כי יש בטענותיו של המערער כדי להצדיק התערבות בממצאי המהימנות והעובדה שנקבעו בערכאה המבררת או כי יש בטענות שהעלה כדי להקים ספק סביר באשמתו. לפיכך, אציע לחבריי לדחות את הערעור על הכרעת הדיון.

ש ו פ ט

הנשיאה א' חיות:

אני מסכימה.

הנשיא ה

השופט א' שטיין:

אני מסכים.

ש ו פ ט

הוחלט כאמור בפסק דינו של השופט ג' קרא.

ניתנהיום, כ"דבאלולהתשע"ט (24.9.2019).

ש ו פ ט

ש ו פ ט

ה נ ש י א ה
